

İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Yeni Sorunlar

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatında son dönemde önemli değişiklikler yapılmaktadır. İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi istihdamı, ortak sağlık ve güvenlik birimleri ile ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak işçilere mesleki eğitim verilmesi konularında yapılan düzenlemelerde Türkiye gerçeklerinin gözetilmemesinin yakın

gelecekte uygulama açısından sorunlar doğuracağı düşünülmektedir. Söz konusu değişikliklere ilişkin olarak görüşlerinizi ve önümüzdeki dönemde iş sağlığı ve güvenliği alanındaki sorunlara yönelik çözüm önerilerinizi lütfeder misiniz?

İş güvenliği uzmanı, işyeri istihdamı, ortak sağlık ve güvenlik birimleri ile ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak işçilere mesleki eğitim verilmesi konu-

Hem 5763 sayılı Yasa'dan önce ve hem de 1 Ocak 2009 tarihi ile 31 Mayıs 2009 tarihleri arasında faaliyette bulunan işyerlerinin, söz konusu yüküme ve giderek, bunun cezai yaptırımına tabi olup olmayacakları noktası, hukuki sorun oluşturmaktadır.

larında yapılan düzenlemelerin kaynağı, geçtiğimiz yılda çıkarılan 15 Mayıs 2008 tarih ve 5763 sayılı Yasa'yla yapılan değişikliklere dayanmaktadır. Gerçekten, adı geçen yasanın dördün-

A ve B sınıfı "iş güvenliği uzmanlığı belgesi" almada, iş müfettişleri ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü iş sağlığı ve güvenliği uzmanları, ayrıcalıklı bir konuma getirilmiştir.

cü ve beşinci maddelerinin 4857 sayılı İş Kanunu'nun 81 ile 85 inci maddelerinde yaptığı değişiklikler, bugünkü sorunların temelini oluşturmaktadır.

Öncelikle, söz konusu yasal değişikliğe neden olan hukuki gelişmeleri kavrayabilme açısından, bunlara kısaca göz atmakta yarar vardır. Gerçekten, değişik zamanlarda birbirinin ardından verilen ve iptali içeren yargı (Danıştay) kararları, iş sağlığı ve güvenliği alanında yeniden yapılanmayı gerektirmiştir¹. Yargı kararları doğrultusunda düzenleme yapamayacağını sezen siyasi iktidar, TBMM'ndeki çoğunluğunu gözönünde bulundurarak, yeni bir yasal düzenlemeye gitmek suretiyle oluşan sorunların üstesinden gelmeye çalışmıştır. Bu bağlamda, ilkin, uzunca bir süreden beri tartışılan "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı"², ortaya atılmıştır. Ancak, anılan tasarının getireceği yeni sorunların göğüslenebileceği dikkate alınarak, 5763 sayılı Yasa'yla İş Kanunu'nun iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerinde değişikliğe gidilmesinin daha yararlı olacağı düşünülmüş olsa gerektir.

İş sağlığı ve güvenliği alanında yapılan son hukuki düzenlemelerde, ülkemiz gerçeklerinin yeterince dikkate alınmadığı yolundaki yargı, kanımca da yerindedir. Nitekim, işletmelerin, kendilerine son hukuki düzenlemelerle getirilen yük bir yana, hukuken belirsiz bir ortam içine sürüklendikleri görülmektedir.

Bunun en önemli nedenlerinden biri, düzenleme yapılırken, zaman

unsurunun yeterince dikkate alınmamasıdır. Bu bağlamda, geçici hükümler yoluyla kademeli bir geçiş öngörülebilirdi. Ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlara mesleki eğitim aldırma yükününün ise; 1 Ocak 2009 tarihinde yürürlüğe gireceği kabul edilmekle birlikte, yasanın kabul tarihi olan 15 Mayıs 2008 tarihinden itibaren ele alınmaya başlanmadığı ve sonra da, yasal düzenleme yürürlüğe girdikten tam beş ay sonra kalkılıp, "Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ"³le³ düzenlenmeye çalışıldığı görülmüştür. Oysa, anılan yüküme aykırılık, İş K. m. 105/bent d'yle cezai yaptırım altına alınmıştır. Buna göre, hem 5763 sayılı Yasa'dan önce ve hem de 1 Ocak 2009 tarihi ile 31 Mayıs 2009 tarihleri arasında faaliyette bulunan işyerlerinin, söz konusu yüküme ve giderek, bunun cezai yaptırımına tabi olup olmayacakları noktası, hukuki sorun oluşturmaktadır⁴.

Bunun gibi, İş K. değişik m. 81 hükmüne dayanılarak çıkarılan "İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik"⁵ de, herhangi bir geçiş süreci öngörmemiş; söz konusu yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verilen işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanları sertifikaları ile 16 Aralık 2003 tarihinden önce düzenlenen işyeri hekimliği sertifikalarının geçerliliği ise, açık hükme (Geçici Madde 1) bağlanmıştır. Böylece, anılan yönetmelik, taslak halindeyken öngördüğü altı aylık geçiş sürecini⁶ dahi, bu kez esirgemmiştir. Buna karşılık, A ve B sınıfı "iş güvenliği uzmanlığı belgesi" almada, iş müfettişleri ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü iş sağlığı ve güvenliği uzmanları, ayrıcalıklı bir konuma getirilmiştir.

İş sağlığı ve güvenliği alanındaki son düzenlemelerin, gerek ülkemiz gerçeklerini ve gerekse yüksek yargı kararlarıyla oluşmuş durumları yeterince dikkate almadığı söylenebilir.

Toparlayacak olursak; iş sağlığı ve güvenliği alanındaki son düzenlemelerin, gerek ülkemiz gerçeklerini ve gerekse yüksek yargı kararlarıyla oluşmuş durumları yeterince dikkate almadığı söylenebilir. Bu itibarla, önümüzdeki dönemde yargı organından yeni bir iptal kararının çıkması, yüksek olasılık dahilinde görünmektedir.

DİPNOT

1- Tüm bu gelişmeler hakkında özet olarak bkz. *Tankut Centel*, "İş Sağlığı ve Güvenliği Alanındaki Son Gelişmeler", Sicil I, 3 (Eylül 2006), 5 vd.; *Tankut Centel*, "2007 Yılı Baharında Türk Çalışma Yaşamını Bekleyen Gelişmeler", Sicil II, 5 (Mart 2007), 7.

2- Taslak hakkında bkz. *A. Murat Demircioğlu*, "İş Güvenliği Uzmanı Yönünden İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Taslağı'nın İncelenmesi", Sicil II, 5 (Mart 2007), 9 vd.; *Ömer Ekmekçi*, "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Taslağı'nın Değerlendirilmesi", Sicil II, 5 (Mart 2007), 19 vd.

3- RG. 31.5.2009, No. 27244.

4- Ayrıntılı bilgi için bkz. *Ömer Ekmekçi*, "Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ Üzerine", *Mercek XIV*, 55 (Temmuz 2009), 24 vd.

5- RG. 15.8.2009, No. 27320.

6- Altı ayı kısa bulan görüş için bkz. *Erten Cılga*, "İşyeri Sağlık Birimleri ve İşyeri Hekimleri Yönetmeliği Taslağı Yine Yeniden", *MESS İşveren Gazetesi XLVI*, 831 (Şubat 2009), 7.